

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Zbigniew
Kłaczyński

R. XII: 2014

Nr 21 (396)

Data odczytu: 25.06.2014 r.

Data wydania: 25.06.2014 r.

=====

956. spotkanie

Zbigniew Kłaczyński

JAN PAWEŁ II W FILATELISTYCE

I. Watykan.

W roku 1929 Stolica Apostolska i faszystowski rząd włoski Benito Mussoliniego podpisali tzw. Traktaty Laterańskie, gwarantujące istnienie państwa Watykańskiego w obrębie pałacu i ogrodów watykańskich, gwarantujące Stolicy Apostolskiej podmiotowość prawną.

Watykan, Państwo Watykańskie, to siedziba najwyższych władz Kościoła katolickiego, tu rezyduje papież. Obywatelami Watykanu są dostojnicy kościelni, księża, zakonnice i Gwardia Szwajcarska. W Watykanie pracuje też około 3000 osób spoza Watykanu (pracownicy poczty, radia, gazet, radia, telewizji, sklepów, dworca kolejowego i służby medycznej).

II. Pontyfikat papieża Jana Pawła II.

16 października 1978 roku nad Kaplicą Sykstyńską biały dym oznajmił wybór papieża – wybranym został Polak – kardynał Karol Wojtyła, który przyjął imię Jan Paweł II. Ten Papież, nasz Rodak, miał wielki wpływ na historię Kościoła, ale też na współczesną historię

Polski i świata.

Jan Paweł II odbył 104 podróże apostolskie, odwiedzając ponad blisko 140 państw, ponad 300 razy pielgrzymował do różnych miejscowości we Włoszech, odwiedził też niemal wszystkie parafie Wiecznego Miasta.

Od Wadowic do kanonizacji. Oto kilka dat z życia, które uświetniono znakami filatelistycznymi:

1. 18 maja 1920 r. Wadowice – tu wszystko się zaczęło.
2. Kraków – 1 listopada 1946 r. książę kardynał Adam Stefan Sapieha wyświęcił Karola Wojtyłę na księdza.
3. Kraków – w dniu 28 września 1958 r. w uroczystość św. Wacława, patrona Katedry Wawelskiej Karol Wojtyła został konsekrowany na biskupa.
4. Kraków – 30 grudnia 1963 r. Karol Wojtyła zostaje mianowany przez Pawła VI. arcybiskupem krakowskim.
5. Watykan – 26 czerwca 1967 r. arcybiskup Karol Wojtyła został nominowany kardynałem.
6. Watykan – 22 listopada 1978 r. inauguracja pontyfikatu Jana Pawła II.
7. 1988 r. Wadowice – 10-rocznica pontyfikatu Jana Pawła II.
8. Watykan – 2 kwietnia 2005 r. **ŻEGNAMY CIĘ OJCZE ŚWIĘTY.**

9. Watykan – 2 kwietnia 2007 r. zamknięcie etapu procesu beatyfikacji.
10. Watykan – 1-ego maja 2011 r., – Beatyfikacja Jana Pawła II.
11. Watykan – **27 kwietnia 2014 r. Kanonizacja Jana Pawła II i Jana XXIII.**
12. **27 kwietnia 2014 r., roku Papież Jan Paweł II Święty.**

13. Wadowice – 9 kwietnia 2014 r. otwarcie Muzeum – Dom Rodzinny Jana Pawła II.

III. Część filatelistyczna.

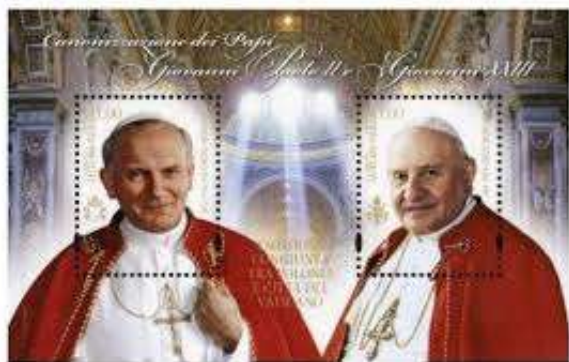
Na obecnym etapie filatelistycznej dokumentacji pontyfikatu Jana Pawła II można dokonać uzasadnionego podziału, dzieląc ją na dwa okresy. Pierwszy obejmuje pontyfikat Papieża – Polaka, tj. okres od 16 października 1978 r. do 2 kwietnia 2005 r., natomiast drugi okres, który upłynął od śmierci papieża do jego beatyfikacji 1 maja 2011 r. i kanonizacji 27 kwietnia 2014 roku.

I właśnie teraz, od kanonizacji zapoczątkował się okres trzeci, który obejmie obecne oraz następne pokolenia kolekcjonerów walorów papieskich. W okresie pontyfikatu JP II ukazało się ponad 450 emisji znaczków pocztowych, wprowadzonych do obiegu przez ponad 125 rządów pocztowych. Mimo, że upłynęło dziewięć lat, nadal jest to jedynie liczba przybliżona, stale bowiem są, „odkrywane” nowe walory, na których występują motywy pa-

pieskie. W latach 1978-1979 ukazało się około dwa tysiące kasowników okolicznościowych i frankatur mechanicznych.

W okresie po śmierci Jana Pawła II, ogólna liczba walorów emitowanych do 1 maja 2011 roku, czyli do dnia beatyfikacji, przekracza 200. Wymownym jest porównanie częstotliwości ich ukazywania się: o ile przez ponad 26 lat pontyfikatu, ukazało się około 450 emisji, czyli średnio 17 emisji rocznie, o tyle w ciągu dziewięciu lat po śmierci Jana Pawła II częstotliwość ukazywania się wzrosła dwukrotnie. Dlatego filatelistyczne dokumentowanie pontyfikatu Jana Pawła II jest bardzo potrzebne. Filateliści należą do grona osób, które jako pierwsze dostrzegły znaczenie osoby i dokonań naszego wielkiego Rodaka, odzwierciedlane na znaczkach i innych znakach pocztowych.

odzwierciedlane na znaczkach i innych znakach pocztowych.

Pierwszy znaczek pocztowy z podobizną Jana Pawła II wydała 24.01.1979 r. poczta Gabonu, natomiast ostatni dopuściła do obiegu 28.02. 2005 r. poczta San Marino. Pierwszy znaczek z żałobną informacją o Jego odejściu puściła do obiegu już w czwarty dzień po śmierci 6.04. 2005 r. poczta Paragwaju, następnie zostały wydane walory Chorwacji, Polski i Rumunii, a potem kilkadziesiąt kolejnych emisji przygotowanych przez zarządy pocztowe z rozmaitych zakątków świata. Po śmierci, ciągle ukazują się walory poświęcone osobie i pontyfikatowi a obecnie również z okazji kanonizacji Jana Pawła II, gdyż pamięć o nim jest bardzo żywa.

Poczta Polska pierwszy znaczek z wizerunkiem Jana Pawła II wyemitowała w czerwcu 1979 roku z okazji pierwszej wizyty papieża w Polsce. W serii ukazały się dwa znaczki z papieżem na tle kościoła Mariackiego i Międzynarodowego Pomnika Ofiar Faszyzmu w Oświę-

cimiu Brzezince i bloku wydanego w dwóch wersjach srebrnej i złotej.

PP wyemitowała ponad 50 znaczków wydanych w 34 seriach, to nie tylko historia pontyfikatu papieża z Polski, ale również kilkadziesiąt lat historii naszego kraju.

Papież Jan Paweł II odwiedził ojczyznę dziewięć razy. Pielgrzymki zostały przedstawione na wspólnej polsko-watykańskiej serii. Przedstawia ona znaczek z 1979 r. – na rok przed powstaniem „Solidarności”, z 1983 r. – po zniesieniu stanu wojennego, z 1987 r. – okresu przed końcem dawnego układu politycznego oraz dwa znaczki z 1991 r. tuż po odzyskaniu suwerenności przez Polskę. W serii są również przedstawione kolejne wizyty duszpasterskie z 1997, 1999 – po wejściu Polski do NATO oraz z 2002 roku. **25 rocznica pontyfikatu** to kolejna, wyjątkowa emisja wydana wspólnie przez pocztę Polską i Pocztę Watykanu.

Seria 25 znaczków przedstawia najważniejsze chwile z 27 lat pontyfikatu papieża – Polaka. W serii upamiętniono pierwsze publiczne wystąpienie „papieża Wojtyły” (1978), zamach na placu św. Piotra (1981), wizyta papieża u „naszych starszych braci” w rzymskiej synagodze (1986) oraz spotkanie z Michaiłem Gorbaczowem (1989).

Na jakie przeróżne perypetie i problemy napotykali przy przygotowaniu i wydaniu papieskich znaczków pocztowych pracownicy Ministerstwa Łączności napisała pani Irena Zielińska – naczelnik Wydziału Emisji Znaków Pocztowych w Ministerstwie Łączności w latach 1964-1988 w „Filateliście” nr 4 z kwietnia 2014 r. „W czasie kolejnej pielgrzymki do Polski w 1987 roku odbyło się na Zamku Królewskim w Warszawie historyczne spotkanie Ja-

na Pawła II z przewodniczącym Rady Państwa generałem Wojciechem Jaruzelskim, warto przypomnieć szczegóły przygotowania projektu bloku upamiętniającego to spotkanie. Otóż wraz z projektantem Stefanem Małeckim zastanawialiśmy się, co należy zrobić, aby projekt odzwierciedlał napiętą sytuację w kraju, ale nie obrażał nikogo, a przede wszystkim, żeby podobizny generała nie było na znaczku pocztowym Poczty Polskiej. Dlatego blok jako całość, zawierał znaczek o nominale 50 zł przedstawiający zamek Królewski w Warszawie, a na przywieszkach, które nie mają wartości znaku pocztowego, umieszczono podobizny papieża i generała. Było to możliwe, bo nikt z ówczesnych dysydentów nie zauważył tej delikatnej różnicy. Widocznie nikt nie był filatelistą".

W 2005 roku, po śmierci Jana Pawła II Poczta Polska wydała znaczek upamiętniający papieża w nakładzie ponad 5,5 miliona szt.

2 kwietnia 2014 r., przed kanonizacją papieża Polaka oraz papieża Jana XXIII, do obiegu pocztowego weszły znaczki z kolejnej wspólnej emisji Polski i Watykanu.

Z licznych emisji, różnych zarządów pocztowych, które pospieszyły się z wydawnictwami z okazji kanonizacji obu papieży, wybrałem bloczek Malty i Lichtensteinu.

Ukazują się różnorodne kartki i stemple okolicznościowe poświęcone kanonizacji papieża Jana Pawła II, ich ilość ciągle się powiększa.

Wybrane wzorcowo znaczki Watykanu:

22.03.1979 r. – 3 znaczki upamiętniające rozpoczęcie pontyfikatu Jana Pawła II.

1984 r., Zeszytik znaczkowy –

okładka i zawartość 12 znaczków, upamiętniające podróże papieskie.

Arkusze znaczków 900 L wydanych we wrześniu 1997 r. z okazji 100-lecia urodzin Papieża Pawła VI. Na skraju prawej przywieszki widoczny herb Jana Pawła II.

1998 r., Światowa Wystawa Filatelistyczna – znaczki wydane przez poczty Watykanu, Italii, San Marino.

Wspólne wydanie polsko-watykańskie „80 rocznica urodzin Jana Pawła II – obie 3 znaczkowe serie.

Blok 2000 r. zamyka cykl „Papieże i Lata Święte 1300-2000”. Awers i rewers specjalnego waloru filatelistyczno-numizmatycznego, moneta srebrna 500 L i seria 3 znaczków – z okazji 50-lecia święceń kapłańskich Ojca Świętego. Również dwa listy filatelistyczno-numizmatyczne, pierwszy wraz z monetą 20 L oraz drugi z medalem przedstawiającym popiersie Jana Pawła II.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz W. Rygielski.